

niet doodt, zooals salvarsaan doet. Ook de klinische statistieken pleiten daarvoor. Zelfs bij chronisch intermitterende behandeling treden dikwijls recidieven op, ook na die met calomel (NEISSER). Het verdwijnen van de reactie van VON WASSERMANN na enkele jaren is onafhankelijk van het aantal kuren; met den ouderdom der syphilis nemen ook de positieve reacties af; op den duur wint het organisme het van de syphilis, zoodat kans op genezing bestaat. Deze en andere feiten pleiten zeer voor het van zelf genezen der syphilis. Slechts salvarsaan, dat in het eerste tijdperk abortief kan genezen door het doden van alle parasieten en dit soms ook in het tweede doet, is een causaal geneesmiddel. Indien inderdaad kwik slechts op de ziekteproducten en geenszins op de spirochaeten werkt, komt het Ref. moeilijk verklaarbaar voor, dat het kind van syphilis verschoond blijft, wanneer de zwangere, syphilitische moeder degelijk gedurende de zwangerschap met kwik behandeld is.

J. A. WIJNHOFF.

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

Berliner klinische Wochenschrift. 1921, No. 27.

FR. KRAUS. *Ueber Icterus als „führendes“ Symptom.* — Het lijvige artikel met zijn rijken inhoud is onmogelijk kort weer te geven.

TH. FAHR. *Kurzer Beitrag zur Frage der Hypertonie.* — NEUBAUER vond inder tijd, dat bij arteriosklerose met verhoogden bloeddruk het suikergehalte van het bloed verhoogd is en houdt dit evenals den hoogen bloeddruk voor een gevolg van vermeerderde afscheiding van adrenaline. De vondst werd door velen weersproken. Leerlingen van WENCKEBACH en FALTA vonden bij chronische nephritis en bij schrompelnier eveneens een verhoogd suikergehalte van het bloed zonder glycosurie. FAHR onderzocht 135 gevallen van arteriosklerose en vond niet alleen sklerose der niervaten veelvuldig, maar zeer gewoon sklerose van de kleine slagaderen van het pankreas. Hij stelt zich voor, dat dientengevolge de suikeromzetting wordt geremd wegens het ontbreken van het hormoon van het pankreas en integendeel de adrenaline-afscheiding is verhoogd. De oorzaak van de sklerose is een stofwisselingsziekte, die vooral ook het pankreas en de nieren aangrijpt.

BRUNO MARKIEWITZ. *Zur Röntgendiagnostik intraabdominaler Tumoren aus der Verlagerung des Dickdarms.* — Eenige gevallen, die bewijzen, dat niergezwollen niet altijd den dikken darm mediaal verschuiven; bij vergroeiingen met den darm wordt deze platgedrukt. Ook kunnen retroperitoneale gezwollen den dikken darm mediaal verschuiven, zoodat deze verschuiving kenmerkend is voor gezwollen binnen het peritoneum gelegen.

FRITZ WEIGMANN. *Oxyuren im periproktitischen Abszess.* — Een geval, waarin naast den anus bij een 6-jarigen jongen twee gespannen abscessen werden geopend, die vol oxyuren zaten, die ook in de absceswanden zeer talrijk aanwezig waren. Van een fistel in het rectum was niets te bespeuren. Schrijver neemt evenals VUILLEMIN in een dergelijk geval aan, dat de oxyuren door den darmwand zijn gedrongen en het periproctitische absces hebben veroorzaakt, waarschijnlijk met behulp van etterkiemen, die zij met zich voerden. Hij neemt dus plaats aan den zijde van RHEINDORF, die tegenover ASCHOFF de mogelijkheid van het ontstaan van appendicitis door inboren van oxyuren in den wand op tal van gronden en vondsten verdedigd, die hier nogmaals worden medegedeeld.

KURT WOHLGEMUTH. *Spätblutung nach Milzruptur nebst Beobachtungen über das Blutbild nach Splenektomie.*

S. KRÖGER. *Ueber die Bedeutung peripherer vasomotorischer Störungen im Entstehungsmechanismus peripherer, zentraler und viszeraler Krankheitssymptome.* — Slot volgt.

BENNO LEWY. *Gleichzeitige Erkrankung an Skarlatina und Varizellen; Varizellen Nephritis.* — Kind, eenige dagen ziek aan roodvonk, krijgt ook waterpokken, die later in ettering overgaan. Het is zeer zwaar ziek met hooge koorts, krijgt na 3 weken haemorrhagische nephritis, doch geneest. De zusters, die pas besmet werden in het herstellingstijdperk hunner roodvonk, vertoonden het gewone verloop der waterpokken. De nephritis was in dit geval wel van septischen aard.

K. DRESEL und F. H. LEWY. *Die zerebralen Veränderungen beim Diabetes melitus und die Pathophysiologie der Zuckerregulation.* — Herinnerd wordt aan de onderzoekingen der schrijvers, waarbij in het verlengde merg in de buurt der vaguskernen twee kernen werden gevonden, waarvan de een de secretie der bijniere beheerscht (bij prikkeling vermeerdering van adrenaline en bloedsuiker), de andere het pankreas (verhooging, glykogeengehalte der lever). Deze sympathische en parasympathische functies zijn weder ondergeschikt aan den globus pallidus, waarvan uit lenskernvezels door het tegmen heen naar de genoemde kernen gaan. Bij vier diabetes-lijdens werden in genoemde kernen sterke veranderingen gevonden. De schrijvers vergelijken dit stelsel met het andere van het corpus striatum, waardoor het evenwicht in de temperatuur wordt bewaard. Zij meenen intusschen niet, dat de diabetes in het algemeen door deze stoornis wordt veroorzaakt.

M. BEREK. *Die optischen Grundlagen für die Sichtbarmachung gefärbter Mikroorganismen im Dunkelfeld.*

Deutsche medizinische Wochenschrift. 1921, No. 26.

G. WINTER. *Ursachen und Behandlung der weiblichen Sterilität.*

RUDOLF JAFFÉ. *Tuberkulose-Studien. VI. Ueber die durch säurefeste Bakterien im Säugetier-Organismus experimentell erzeugten histologischen Veränderungen.* — Onderzoekingen met zoogenaamde saprophytische, zuurvaste bacillen, met bacillen der vogeltuberculose, met die van koudbloedige dieren tot vaststelling van de histologische veranderingen hadden tot nog toe slechts plaats met kleine proefdieren. JAFFÉ onderzocht 37 Guineesche biggetjes en konijnen in dit opzicht na allerlei wijze van besmetting. De gevonden tuberkels komen overeen met die bij tuberculose; voorzoover zij daarvan afwijken, komen zij ook wel bij echte tuberculose voor. De passage bij andere dieren (KOLLE c.s.) deed de overeenkomst met de tuberkels bij tuberculose nog sterk toenemen.

E. SONS und F. v. MIKULICZ—RADECKI. *Ueber die „Spezifität“ der Tuberkulinreaktion.* — Daar bij den tuberculose-lijder na inspuiting van melk- en van andere eiwitoplossingen algemeene en haardreacties kunnen optreden, heeft men ook de tuberculine-reacties aan het eiwit van het tuberculine willen toeschrijven. Maar het stikstof-resp. eiwitgehalte loopt bij de tuberculinen zeer uiteen en de reacties houden daarmede geenszins gelijken tred. Het koudbloedertuberculine verwekt, niettegenstaande hoog N-gehalte slechts weinige reacties. De regelmatigheid, waarmede na warmbloedertuberculine bij tuberculose reeds in kleine giften reactie optreedt, spreekt zeer voor haar specifieke beteekenis.

F. NEUFELD. *Zur Frage der antivenerischen Prophylaxe. Bemerkungen zu der Arbeit von SCHUMACHER in no. 22.*

JOSEF IGRSHEIMER. *Spirochätenbefunde an der Sehbahn bei Paralyse.* — Spirochaeten in de gezichtsbaan zijn bij de opticus-atrophie der tabes en der paralyse wel vermoed, maar niet aangetoond. Dit gelukte den schrijver in 2 gevallen, waarin de baan van den oogbal tot aan het corpus geniculatum werd onderzocht. In het eene geval werden zij in het corpus geniculatum, vlak tegen de zenuwbaan aan, gevonden (beginnende atrophie), in het andere achter het chiasma (vergevoorderde atrophie). In 2 gevallen van paralyse zonder atrophie werden zij niet in de gezichtsbaan gevonden.

Y. UCHIMURA. *Untersuchungen über Rauschbrandbakterien.* — In de laboratoria worden allerlei stammen als ruischvuur-bacillen bewaard. Onder 15 zoodanige vond de schrijver 11, die geheel de eigenschappen van de ruischvuur bacillen vertoonden, wat vorm en koloniën betrof, afdrukpraeparaat der zieke lever, niet kweekbaarheid op suiker-agar, specifieke immuniseerende eigenschappen. Zij verwekken geen stinkende rotting. De andere 4 waren anaeroben, die daarvan zeer afweken, ook wat immuniseerende eigenschappen betreft. Toch worden bij ruischvuur altijd de echter bacteriën gevonden. De overige zijn waarschijnlijk secundaire besmetters; zij kunnen zelfs bij de gemengde infectie overwegen. Het zijn geen bacteriën, die men bij maligne oedeem aantreft.

J. ROTTER. *Zur Frage der Ausschaltungs-Operationen bei dem chronischen Magengeschwür.* — ROTTER komt in zijn artikel tot het besluit, vooral op statistieke gronden, dat blijkens onderzoek na 6 jaren de uitschakeling en de gastroenterostomie zeker de voorkeur verdienen boven de resectie bij maagzweer.

ALBERT KOHLER. *Die Behandlung pathologischer Frakturen mit Röntgenstrahlen*

S. DE BOER. *Ueber die Ursache des Flimmerns einer Herzabteilung und der paroxysmalen Tachykardie.* — Den lezers van dit Tijdschrift bekend.

M. FRHR. V. FALKENHAUSEN. *Oesophaguskompression an zwei Stellen bei arteriosklerotischer Herzinsuffizienz.* — In dit eenige geval klaagde de lijder over slecht slikken en werd met de sonde en met Röntgenonderzoek een zeer duidelijke vernauwing gevonden ter plaatse van de kruising van de aorta-boog en van den linker voorhof. Het hart was sterk uitgezet, de aorta sklerotisch; insufficiëntie. Nadat door een digitaliskuur de stuwingsverschijnselen waren verdwenen (long-oedeem, vergroote lever, oedemen en cyanose), het hart kleiner was geworden, waren ook alle slikklachten opgeheven. Gewoonlijk wijkt de slokdarm voor het hart uit.

ROBERT LENK. *Der „präpylorische Rest“ ein neues radiologisches Symptom beim Ulcus ventriculi und duodeni.* — Als verschijnsel, dat door den schrijver tot nog toe alleen bij maag- of duodenumzweren werd gezien, bestaat in een kramp tusschen anthrum en pylorusdeel, ontstaande bij zwakke belasting der maag aan het einde van de uitpersing van den baryum-bry en in het begin van het inbrengen daarvan. Bij sterkeren prikken ontbreekt zij.

WILH. LANG. *Ein Fall von Scheidendiphtherie im Wochenbett.*

WILHELM ARKENAU. *Heilung einer schweren JAKSCHSchen Anämie mit Purpura (WERLHOF-GRUPPE) nach Bluttransfusion.* — Zuigeling van $\frac{1}{2}$ jaar, vertoont na verscheiden griepaanvallen sterke anaemie met groote milt, huidbloedingen en oedeem. In dit geval van anaemie van JAKSCH bestond duidelijke stoornis der haematopocytische organen met leukopenie; de haemorrhagische diathese behoorde tot de WERLHOF-groep van GLANZMANN. Na mislukken van allerlei soorten van behandeling trad genezing op na eenige intraveneuse resp. intramusculaire inspuitingen van 20 cM³ oxalaat bloed. De werking op het beenmerg moet als oorzaak der genezing worden beschouwd. Zoolang dit orgaan nog prikkelbaar is, mag men van de bloedinspuiting gevolg verwachten.

H. BORUTTAU. *Die Verwendung von Isopropylalkohol zu hygienischen und kosmetischen Zwecken.* — Proeven op dieren en ook op den schrijver toonen aan, dat het gebruik van isopropylalcohol op de huid en de slijmvliezen geen gevaar heeft uit een hygiënisch oogpunt en dat het zelfs zonder gevaar kan worden ingeslikt, althans in geringe hoeveelheden.

S. HILDESHEIMER. *Ueber die Wirkung des Chloorylens (KAHLBAUM) auf die normale und entzündlich veränderte Hornhaut des Menschen.* — Bekend is hoe door inademen van chlooryleen ongevoeligheid van het hoornvlies ontstaat. Deze eigenschap werd bij tal van personen door den schrijver eveneens gevonden na inademen van 20 druppels. Hij bracht dit in 50 gevallen van ooglijden in toepassing met overgevoeligheid en pijn van de cornea bij ontstekingen en zag daarvan overeenkomstig de leer van SPIESZ zeer gunstige gevolgen, ophouden van kramp en pijn, snelle genezing van de aandoeningen. Soms waren de uitkomsten zelfs verrassend. Nadeelige gevolgen nam hij niet waar.

WALTER KOCH. *Der jetzige Stand der Pathologie und Pathogenese der BARLOWSchen Krankheit und des Skorbutts.*

BLUMREICH. *Geburtshilfliche Ratschläge für den Praktiker. I Die Nachgeburtsperiode. Feuilleton.* MAMLOCK. *Medizinische Dokumente aus vier Jahrhunderten.*

VOIGT, LUDWIG PFEIFFER †.

Kleine Mitteilungen.

J. A. WIJNHOF.

Münchener medizinische Wochenschrift. 1921, No. 27.

PLAUT und MULZER. *Ueber Liquorbrufunde bei normalen und syphilitischen Kaninchen.*

EOLLY. *Ueber die moderne Reiztherapie.*

WEIGELDT. *Regelmässige Unterschiede in der Zusammensetzung des Liquors an verschiedenen Stellen des Subarachnoidealraumes.*

BECHER. *Zur Frage der Liquorströmung im spinalen Arachnoidealsack.*

HINSELMANN. *Kapillarinsuffizienz bei schwerer hypertonischer Schwangerschaftsnierenerkrankung.*

SAATHOFF. *Das Kernproblem der Tuberkulosebekämpfung.*

KAMMERER und GEISENHOFER. *Zur Frage des Erythrozytenvolumens bei Tuberkulose.*

FISCHER. *Zur Entrindung der Lunge beim chronischen Pleuraempyem.*

VON DER HUTTEN. *Zur Blutgerinnung nach Milz- und Leberbestrahlung.*

PEYSER. *Zur Röntgenbehandlung der Schweissdrüsenentzündung in der Achselhöhle.*

GRIESSMANN. *Zur Behandlung der Ozaena.*

ROHRER. *Die Kennzeichnung der allgemeinen Bauverhältnisse des Körpers durch Indexzahlen.*

FANTL. *Ueber intravenöse Injektionen ohne Assistenz.*

CHAUL. *Ueber die Konzentration der Röntgenstrahlen und die Erhöhung des Dosenquotienten durch Streustrahlung. (Bemerkung zu der Arbeit von TAECKEL in no. 29, 1921 dieser Wochenschrift).*

JADASSOHN. *Zosteriforme Hautnekrose nach intramuskulärer Einspritzung von Hyirargyrum succinimidatum. (Zu der Mitteilung J. SAPHIERS in dieser Wochenschrift, 1921, no. 13).*

SOLMSEN. *Noch ein Fall von Stechapfelvergiftung.*

KRETSCHMER. *Ueber das diagnostische Tuberkulin nach MORO.*

MENDEL. *Die Intrakutanreaktion.*

La Presse médicale. 1921, No. 52.

M. NOBÉCOURT. *Adénopathies trachéo-bronchiques et infections des voies respiratoires intriquées.*

ANDRÉ FEIL. *Occipitalisation de l'atlas et torticolis congénital.*

GEORGES AUDAIN. *Ce qu'il ne faut pas négliger avant les intercentions chirurgicales.*

La Presse médinale. 1921, No. 53.

J. M. BARTRINA. *Quelques remarques à propos du diagnostic de l'hypertrophie de la prostate.*

TITU VASILIU. *Méningite spinale à cysticerques.*

RENÉ BLOCH et HERTZ. *Procédé de défense contre les accidents bulbaires de la rachianesthésie.*

Réunion annuelle de la Société de Neurologie de Paris.

La Presse médicale. 1921, No. 54.

MARCEL BRULÉ et H. GARBAN. *Les petites urobilinuries ; urobilinurie physiologique et urobilinurie pathologique.*

A. RIFF. *Contre les ascarides : l'huile essentielle de Chenopodium anthelminticum.*

LEON-MEUNIER. *De l'ulcus jéjunal post-opératoire.*

SMIT.

Dermatologische Wochenschrift. 14 Mai 1921.

P. G. UNNA. *Klin. Vorlesungen über Dermatologie. 4. Das kallöse und pruriginöse Ekzem.* — In hoofdzaak overeenkomst en verschil tusschen eczema pruriginosum en prurigo behandelend (11 afbeeldingen in den tekst).

EVENING. *Vergleichende Untersuchungen zwischen der Reaktionen nach SACHS—GEORGL., MEINICKE (D. M.) und nach WASSERMANN.* — Hij verkiest de oorspronkelijke S. G. R. boven de broedkastmethode.

Dermatologische Wochenschrift. 21 Mai 1921.

PEYSER. *Beitrag zur Behandlung der Gonorrhoe.* — De behandeling bestaat in electrolyse met de niet-geïsoleerde electrode. Hij gelooft dat de anode de gonocokken aantrekt en doodt als jothionolie op het vochtige slijmvlies wordt gebracht. Zijn resultaten bij chronische gonorrhoe bij beide geslachten waren gunstig.

E. DELBANCO. *Zu PEYSEL's Aufsatz* (zie boven). — Hij is het met de gonocokkendoodende werking der electrolyse volgens PEYSER niet eens.

Dermatologische Wochenschrift. 28 Mai 1921.

RICHARD WAGNER. *Zur Frage der Abortivbehandlung der Syphilis.* — Hij keert zich tegen de behandeling in het sero-negatieve stadium met kleine totale giften, W. RICHTER. *Über die Abortiv- und Allgemeinbehandlung der Lues.* — Taktiek der syphilis behandelingen in de polikliniek van MAX JOSEPH.

E. DELBANCO. *Zur Frage der Abortivheilung der Syphilis.* — Repliek op het stuk van LEVEN en MEIROWSKY. *Derm. Woch.* 29 Jan. 1921.

F. ZIMMERN. *Zur Frage der Abortivheilung der Syphilis.* — Als boven.

Dermatologische Wochenschrift. 4 Juni 1921.

P. G. UNNA. *Klin. Vorlesungen über Dermatologie 5. Lichen.* — Histologische beschrijving en verklaring der klinische verschijnselen.

A. BUSCHKE und G. KLEMM. *Klin. Beobachtungen über die jetzt in Berlin herrschende Mikrosporidie-epidemie.* — Epidemie in scholen, weeshuizen enz., sedert 1918 in Berlijn opgetreden. Er waren droge en exsudatieve gevallen van „Kerionachtig” karakter. Slechts in 2 gevallen werd de microsporon Audouini gevonden, in de andere gevallen vond FISCHER Microsporon depauperatum of pertenuë. De behandeling bestond behalve in pyrogallolzalf, in testis- en ovariumpraeparaten (omdat tegen de puberteit genezing optreedt). Deze organotherapie had echter geen gunstig gevolg.

S. MENDES DA COSTA.

TIJDSCHRIFTEN.**Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 7 Février 1921.**

W. KOPACZEWSKI. *Le rôle de la tension superficielle dans les phénomènes du choc.* — Schrijver vindt steun voor zijn theorie, dat shock ontstaat door vergroting van de oppervlaktetension, in verschillende feiten welke door andere onderzoekers zijn gevonden, zooals: het voorkomen van shock-verschijnselen door het in te spuiten serum te verdunnen met een oplossing van natrium hyposulfiet; het voorkomen van shock door natriumcarbonaat, enz.

A. TRILLAT. *Influence de l'état de division des gouttelettes microbiennes sur l'ensemencement des terrains de culture.* — Schrijver zet uiteen, waarom verstuiwing van een vloeistof, waarin microben zijn, zulk een buitengewoon gunstige manier van besmetten met deze microben geeft.

MM. DESGREZ, GUILLEMARD et LABAT. *Sur l'emploi des polysulfures alcalins pour neutraliser certains gaz toxiques.* — Uitvoerige beschrijving van den vorm, waarin deze zwavelpraeparaten worden gebruikt.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 14. Février 1921.

L. BESSON. *Influence de la température sur le nombre de décès par diarrhée infantile,*

à Paris. — Voor een aantal jaren werd de sterfte berekend uit de temperatuur. Deze waarde gaf bij vergelijking met de werkelijkheid slechts geringe verschillen. Waarschijnlijk zijn behalve de temperatuur nog eenige meteorologische factoren van invloed.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 21 Février 1921.

F. WIDAL et P. VALLERY—RADOT. *Désensibilisation et resensibilisations à volonté chez une malade anaphylactisée à l'antipyrine.* — Dit is een zeer mooie beschrijving van een geval, waarin antipyrine zeer plaatselijk huidverschijnselen veroorzaakte, zoowel wanneer het per os als wanneer het op een andere plaats in de huid werd opgenomen. Het dagelijks gebruiken van groote hoeveelheden antipyrine hief de overgevoeligheid er voor op.

H. HARLÉ. *Sur une double courbe représentant très exactement les oscillations sphymométriques.*

M. M. CHAUFFARD, P. BRODIN et GRIGAUT. *L'action d'arrêt du foie sur l'acide urique exogène.* — Aan honden in de digestieperiode werd bloed onttrokken, uit de venâ portae en uit de leveraderen. Het bleek dat de lever acidum uricum vast houdt, in verschillende mate, afhankelijk o. a. van den rijkdom aan acidum uricum van het gebruikte voedsel.

H. SPAHLINGER. *Traitement de la tuberculose humaine.* — Schrijver beveelt aan: een antitoxische behandeling van de lijders aan acute tuberculose met koorts, nachtzweeten enz. en immunisecering door vaccin voor de zieken met chronische tuberculose.

M. RAPPIN. *La vaccination de la tuberculose.* — De uitkomsten, die bij cavia's verkregen werden met inspuiting van een vloeistof, welke fluornatrium en anti-tuberculeus serum bevat, waren zóó gunstig, dat dit vaccin nu op menschen kan worden beproefd.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 28 Février 1921.

C. RICHT, E. BACHRACH et H. CARDOT. *Les phénomènes d'anaphylaxie chez les microbes.* — Volgens deze opvatting zou anaphylaxie ook bij éencellige wezens mogelijk zijn en dus een veel algemeener grond hebben dan men gewoonlijk meent.

A. LUMIÈRE. *Tension superficielle et choc anaphylactique.* — Beantwoording van de mededeeling van KOPACZEWSKI.

A. DESGREZ et R. MOOQ. *Influence de quelques bases organiques et de leur chlorhydrate sur l'activité de l'amylase pancréatique.*

H. GRENET, H. DROUIN et M. CAILLARD. *Etude de quelques réactions leucocytaires consécutives aux injections intravéneuses.* — Een stelselmatig onderzoek van den invloed van een groot aantal verschillende stoffen op de witte bloedlichaampjes. Merkwaardig is o. a. de werking der colloïden, die eerst langs physischen en vervolgens langs chemischen weg invloed oefenen.

H. FROSSARD. *Sur la recherche des vibrations thoraciques chez la femme et l'enfant dans les pleurésies.* — Men moet de patiënten niet alleen „luid” maar vooral „met lage stem” laten tellen.

A. THOORIS. *Classement morphologique de 50 athlètes, champions. Vérification métrique par la radioscopie.*

W. KOPACZEWSKI. *Un appareil simple pour mesurer la tension superficielle.* — Beschrijving van het toestel, dat berust op het beginsel van TATE, en aanwijzingen betreffende het gebruik er van.

G. BLANC. *Recherches expérimentales sur le virus de l'herpès.* — Het virus van de herpes zou hetzelfde zijn als dat, het welk door LEVADITI en HARVIER voor encephalitis epidemica is gevonden, met dien verstande, dat dit laatste meer neurotroop is.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 21 Mars, 1921.

A. BROCA. *Chirurgie de guerre et d'après-guerre.* — Dit is niet een mededeeling,

maar een boek met 545 platen, waarvan een exemplaar aan de academie werd aangeboden.

A. LUMIÈRE et H. COUTURIER. *Grossesse et phénomènes de choc anaphylactique.* — Gedurende de zwangerschap waren cavia's beschermd tegenover anaphylactische shock en ook tegenover epileptische shock, terwijl daarna de verschijnselen na een ontketenende inspuiting dezelfde waren als bij normale dieren. Het schijnt, dat niet een wijziging in de samenstelling der lichaamsvochten, maar een verminderde reactievaardigheid van het zenuwstelsel de oorzaak is.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 29 Mars 1921.

A.-A. MENDES—CORREA. *Sur quelques différences sexuelles dans la squelette des membres supérieurs.*

M. DOYON. *Propriétés physiologiques des acides nucléiques des ganglions lymphatiques et du thymus. Conditions pour obtenir un acide thymo-nucléique très actif sur le sang.* — Vooral de lymphatische gangliën van het mesenterium van den os zijn geschikt om er een werkzaam nucleïnezuur uit te bereiden.

J. LEGENDRE et A. OLIVEAU. *Rôle du lapin domestique dans l'attraction et la nutrition d'Anopheles maculipennis.* — De muggen verzamelen zich tegen de zoldering van de konijnenhokken, waar men hen gemakkelijk kan doodden.

L. KAISER.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Manual of public health by W. G. ARCHISON ROBERTSON. 4th Edition with 25 illustrations in the text. A. and C. BLACK Ltd. London 1921. XII en 260 bldz.

Een Engelsche syllabus der hygiëne. Ik ben nooit een groot bewonderaar geweest van deze soort lectuur. Door de beknoptheid is het noodzakelijk een dergelijk werk niet anders te doen bevatten dan een opsomming van feiten; het wordt daardoor onleesbaar. En voor naslaan is een grooter werk even geschikt, als het maar een goede inhoudsopgave bevat. Intusschen is dit een kwestie van smaak en een dergelijk boek kan verdienste hebben, wanneer de inhoud juist is. Maar bij het doorlezen van bovengenoemd boekje heb ik de volgende bloemlezing verzameld, waarvan ik de beoordeeling aan den lezer overlaat.

Een gietijzeren kachel is meestal ongezond en gevaarlijk.

De biologische zelfreiniging van de rivieren schijnt in Engeland ongeveer niet voor te komen.

Rhachitis komt voor bij armoede, ongeschikt voedsel, onvoldoende licht en te zacht water.

Meer dan 50 tot 60 colibacillen per cm^3 zijn een vast bewijs voor dierlijke verontreiniging, maar de proef van EIJKMAN wordt niet genoemd.

Roodvonk wordt veroorzaakt door streptocokken en in hoofdzaak verspreid door melk; eveneens is voor de verspreiding van diphtherie de melk belangrijke. Koeien hebben vaak diphtherie!

Isolatie van lijders aan typhus exanthematicus is noodzakelijk; over het luisvrij maken wordt weinig gesproken.

Melk kan door H_2O_2 van de tuberkelbacillen bevrijd worden; Pest wordt overgebracht door vlooiën, luizen of wandluizen.